

Nr 339.

Av herr **Staxäng**, angående förbilligande av kostnaderna för bakteriologiska undersökningar av dricksvatten, m. m.

Icke minst i samband med de senaste årens beredskapsinkallelser har man vid bakteriologiska undersökningar av dricksvattnet ur särskilt landsbygdens vattentäkter, som företagits över hela landet, kunnat fastställa mycket otillfredsställande förhållanden. En förvånansvärt låg procent av undersökningsmaterialet har fyllt minimikraven, en förskräckande hög siffra täcker begreppen hälsovådliga, otjänliga och mindre tjänliga vattentäkter.

Som ett stickprov på situationen, hämtat från västra Sverige, kunna följande siffror meddelas.

Resultatet av bakteriologisk vattenundersökning.

Vattentäkt	Colibakt/lit.		Resultat
	45°	37°	
Brunn.....	10	230	Mindre tjänligt.
Brunn.....	45	160 000	Hälsovådligt.
Brunn på fält.....	10	320	Mindre tjänligt.
Källa vid Borg.....	1 700	5 400	Otjänligt.
Brunn vid väg.....	490	5 400	»
Brunn m. ledning.....	45	93	Tillfredsställande.
Brunn nära havsvik.....	10	20	»
Brunn på gårdsplan.....	270	1 100	Otjänligt.
Brunn m. pump.....	10	790	Mindre tjänligt.
Brunn på gårdsplan.....	1 700	240 000	Hälsovådligt.
Brunn m. pump.....	62	92 000	»
Brunn köksledning.....	10	330	Mindre tjänligt.
Brunn köksledning.....	10	20	Tillfredsställande.
Brunn för ålderdomshem.....	62	1 300	Otjänligt.
Brunn.....	230	9 200	»
Brunn.....	45	45 000	»
Källa i bergskreva.....	45	790	»
Brunn.....	33	4 600	»
Källa skogssluttning.....	10	790	»
Brunn invid ås.....	180	240 000	Hälsovådligt.
Brunn Folkets hus.....	10	330	Mindre tjänligt.
Skogskälla Simonsson.....	35 000	35 000	Hälsovådligt.
Brunn gårdsplan.....	4 300	240 000	»
Brunn vid höns hus.....	45	6 400	Otjänligt.
Brunn på fält.....	230	24 000	»
Pump skogsbacke.....	9 200	240 000	Hälsovådligt.
Brunn nära bäck.....	78	230	Mindre tjänligt.

Undersökningsresultat.

Karaktär	Tillfredsställande	Mindre tjanlig	Otjänlig	Hälsovådlig	Summa
Allmänt	3	6	11	7	27
Enskilt hushåll	7	4	10	6	27

Det är uppenbart, att det dåliga vattnet i vattentäkterna är orsaken till de över hela landet, särskilt sommartid, vanliga dysenteriepidemierna, vilka gå under namnet »sommarsjuka». Dessa äro visserligen i regel rätt ofarliga för patienten men orsaka dock en utomordentligt stor förlust i arbetstimmar. De undermåliga vattentäkterna skulle för vårt lands del utgöra en stor fara, om vårt folk under eller efter det nu pågående kriget skulle utsättas för risken att angripas av någon allvarlig tarminfektionssjukdom, exempelvis tyfus. Huruvida barnförlamningen sprides med vatten är visserligen ännu icke klart fastställt men mycket talar härför. Även om icke alla dessa risker ur hälsosynpunkt funnes, vore det ett oavvisligt hygieniskt krav, att drickbart vatten, i betydelsen icke hälsovådligt, står till buds i så stor utsträckning som möjligt.

Det synes uppenbart, att inrättandet av hygieniskt tillfredsställande vattentäkter ej kan åläggas allmänheten som ett tvång. Man kan dock uttala den förhoppningen, att det vore möjligt att genom upplysning om de hälsovådliga vattentäkternas risker en större förståelse för vattenfrågans betydelse spredes bland allmänheten, så att den mera än vad nu ofta är fallet uppmärksammade denna angelägenhet. Önskvärt vore, om vattenundersökningar bleve mera vanliga och att den enskilde, särskilt i dessa tider, ville förvissa sig om, att vattentäkten befunde sig i fullgott skick.

En fullständig vattenundersökning genom statens institut för folkhälsan drager nu en kostnad av 50 kronor, en mindre fullständig 20 kronor. Det vore värt att undersöka de möjligheter, som föreligga, att nedbringa dessa kostnader. En möjlighet vore att föranstalta om kollektiva vattenundersökningar, omfattande större samfälligheter, där vattentäkten är gemensam. Det problemet torde i samband med en utökning av vattenundersökningsfrekvensen uppstå, att de institutioner, som för närvarande finnas att tillgå för dessa ändamål, ej motsvara behovet. I så fall torde en utökning av institutionernas kapacitet bliva nödvändig.

Att förhållandena på detta område äro långt ifrån tillfredsställande är bekant icke blott genom de vattenundersökningar, som genom militärläkarnas försorg verkställes under de senaste åren, utan även genom den utredning angående vattenförsörjning och avloppsförhållanden på landsbygden, som utförts av egnahemsstyrelsen, vilken därvid även avgivit förslag i ärendet. Flera tacknämliga åtgärder ha även under det senaste året vidtagits för att främja en förbättrad vattentäkt på landsbygden. Vissa planeringsarbeten för

en insats på området *efter* det nu pågående kriget torde även pågå genom statens investerings-sakkunnigas försorg. Emellertid vill det förefalla, som om behovet av ökade vattenundersökningar kvarstår och både kräver ett snabbt ingripande och kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Denna angelägenhet tillhör frågan om vår beredskap inför de sjukdomar och far-soter, som kunna hota vårt folk under eller efter kriget, och man bör därför eftersträva en lösning nu. Det är av mycket stor betydelse, att hälsovården härvidlag gives samma vikt som sjukvården.

Med stöd av det ovan sagda hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om en skyndsam utredning om de åtgärder, som kunna visa sig erforderliga i syfte att underlätta för allmänheten att till en lägre kostnad än nu få vattenundersökningar utförda, samt

att undersöka de möjligheter, som föreligga att på upp-lysningens väg stimulera allmänheten att låta verkställa dy-lika undersökningar.

Stockholm den 22 januari 1944.

Ernst V. Staxäng.